

WROCŁAWSKA OKRĘGOWA KOMISJA
BADANIA ZBRODNI NIEMICKICH
W POLSCE.

O d p i s .

Wrocław, dnia 10. III. 1948 r.
ul. Sądowa 1, II p.

P r o t o k ó ł
przesłuchania świadka .

Dnia 10 marca 1948 r., Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce we Wrocławiu w osobie Sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu Jerzego Majewskiego przy udziale protokolanta urzęd. Z. Lange na mocy dekretu P.K.W.N. z dnia 10.11. 1945 r. (Dz.U.R.P. Nr. 51, poz. 293) przesłuchała na podstawie art. 4 cytow. dekretu w związku z art. 8, 272, 107, 109, 115 k.p.k. niżej wymienionego (a) w charakterze świadka bez przysięgi, pod przysięgą.

Przesłuchany(a) po uprzedzeniu o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania zeznał(a) co następuje :

Imię i nazwisko: Maria Wierzbowska

Wiek i miejsce urodzenia: 7.12.1894 r. we Lwowie,

Imiona rodziców: Stanisław Anna.

Miejsce zamieszkania i adres: Wrocław, ul. Marcinkowskiego 8,

Zawód: dr. medycyny.

Narodowość: polska.

Karalność: -

a) kryminalna - niekarana.

b) polityczna !

Uwagi: -

Do sprawy:

Podczas lat okupacji byłam dyrektorką domu Ks. Bođuena Zakład Opiekuńczy dla dzieci w Warszawie. W czasie powstania dnia 6 sierpnia 1944 r. Niemcy zajęli zakład, Oddział SS pod dowództwem oberseharführera Majera. Dnia 12 sierpnia 1944 r. między godz. 7 - a 8 wieczorem przyprowadzono na podwórze zakładu dużą grupę ludzi, złożoną z około 50 osób, wyprowadzonych z domu przy ul. Al. Jerozolimskie 103. Z pośród tych ludzi wyłączono małą grupę kobiet, odprowadzając je pod bramę zakładu. Mężczyzn wyprowadzono

79
81

na drugą stronę ulicy Nowogrodzkiej pod budynek należący do Zakładu Nr.80, ustanowiono pod ścianą, zrewidowano walizki, osobście każdego z nich, rozkaz ręce do góry i twarzą do ściany. W tym momencie cofnąłem się do bramy zakładu i po kilku chwilach nastąpiły odgłosy kolejno po sobie następujących strzałów z komendą "der nächste". Strzałów było około 40. Kobiety zebrane do zakładu umieszczone pod strażą kancelarii nie wiedząc one nie o egzekucji (8 młodych kobiet). Zabierają je kolejno jakoby dla przesłuchania. SS-mani zwłoki zamordowanych wrzucili do budynku przy ul. Nowogrodzkiej i budynek natychmiast podpalone. Pożar trwał całą noc i wygasający rano powtórnie wzniecono. Egzekucja została wykonana przez grupę SS-manów, okupujących zakład im. Ks. Bożena. Dowódcą tej grupy był MEIER, który wydawał komendę rozstrzelania. Było rozstrzelanych wówczas około 40 mężczyzn. Wszyscy rozstrzelani byli mieszkańcami domów Al. Jerozolimskie 103. W marcu 1945 r. personel zakładu im. Ks. Bożena wydobył z ruin spalonego domu przy ul. Nowogrodzkiej 80 część zwłok. Z pośród zatrzymanych kobiet, mieszkanek domu przy ul. Al. Jerozolimskie 103 - SS-mani zwolnili trzy kobiety. Co się stało z pozostałymi kobietami - nie wiem.

Świadkiem wyżej opisanej egzekucji była również Dr. Cecylia Paliwodzianka, zam. Poznań, ul. Asnyka 1.

Wiadomo mi, że ta sama grupa SS-manów pod dowództwem Maiera zajęła również budynek Państwowego Instytutu Higieny przy ul. Nowogrodzkiej 82, w którym przebywał prof. Ławrynowicz z paru osobami z personelu. Budynek ten został spalony przez SS-manów. W roku 1945 r. znaleziono w tym budynku zwłoki prof. Ławrynowicza. Odczytano - Podpisano. Sędzia /-/ J. Majewski. Protokółant /-/ Z. Lange /-/ Dr. Wierzbowska Maria.

Za zgodność:

Sędzia
HALINA WERENI